

IN CONTACT MET IMH

Geestelijke gezondheid van jonge kinderen en ouders in verbinding

Inhoud

- ▣ Deel 1: Groei in verbinding
- ▣ Deel 2: Diagnostiek en therapie binnen Infant Mental Health (IMH)
- ▣ Deel 3: IMH inspiratie op als hulpverlener in teamverband




Groei in verbinding

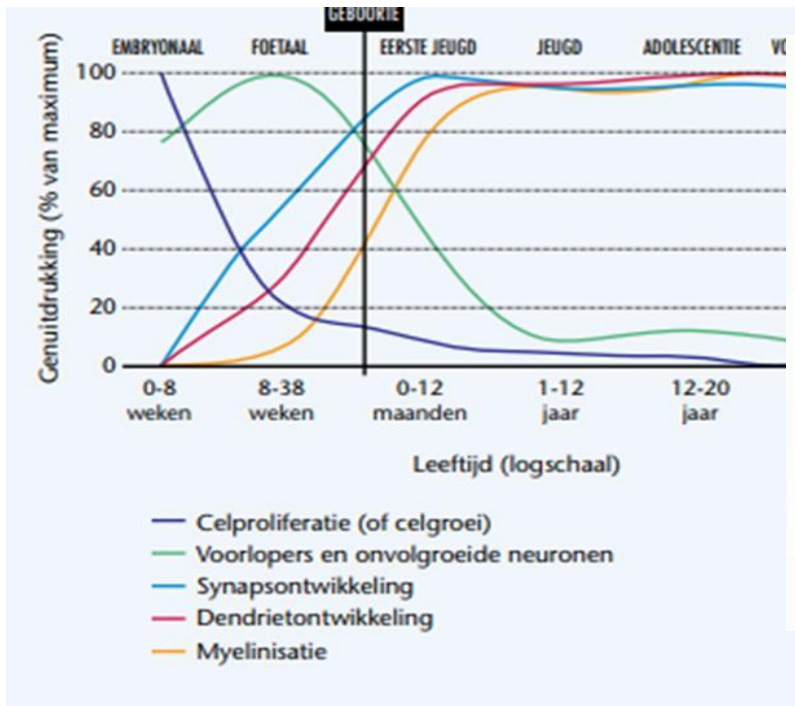
<https://www.youtube.com/watch?v=aUs1FGp1dj>

A

Groei in verbinding en IMH pijlers

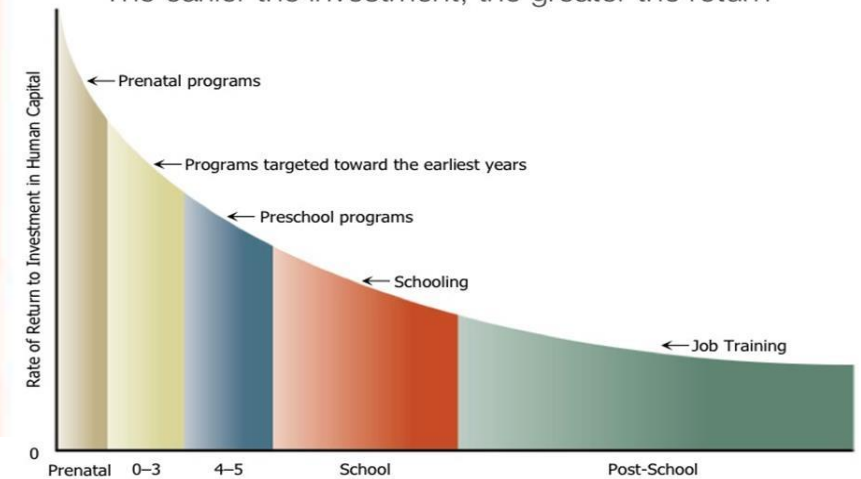
- Jonge kinderen groeien in verbinding/binnen de relatie met een zorgfiguur
 - Neurobiologie en contact (met zorgfiguren) beïnvloeden elkaar in groeiproces
 - (Co)-regulatie en rol in de gehechtheidsontwikkeling
 - Steun, inbedding en netwerk zijn in prille groei van kind en ouderschap essentieel
 - IMH visie: model dat met relationele inbedding rekening houdt, pijler kind, pijler ouder, pijler ouder-kindrelatie
- 

- **Relevantie**



EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT IS A SMART INVESTMENT

The earlier the investment, the greater the return

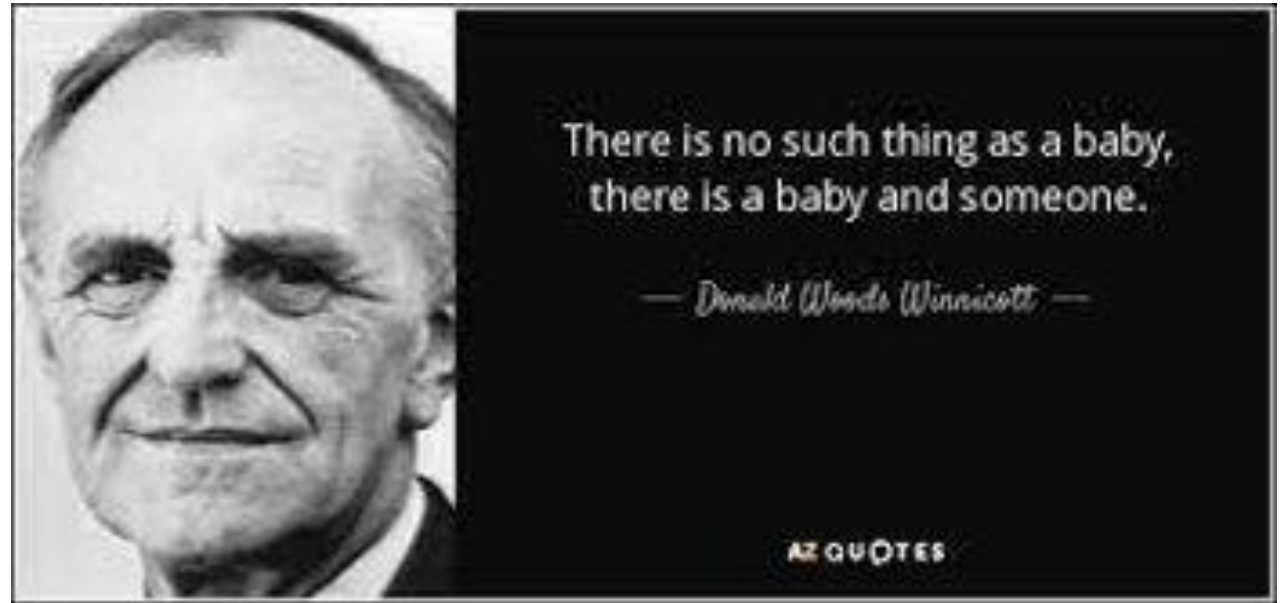


Source: James Heckman, Nobel Laureate in Economics

Ondersteunen van de ouder-kindrelatie is belangrijkste interventie in de GGZ (Bessel van der Kolk)

Groei in verbinding

- ▣ Jonge kinderen groeien in verbinding/binnen de relatie met een zorgfiguur
 - ▣ Ouder-kindrelatie is belangrijkste ontwikkelingscontext van een baby
 - ▣ Relaties en onze hersenen interageren om ons zo te vormen tot wie we zijn



relationships and the brain interact to shape who we are

Groei in verbinding

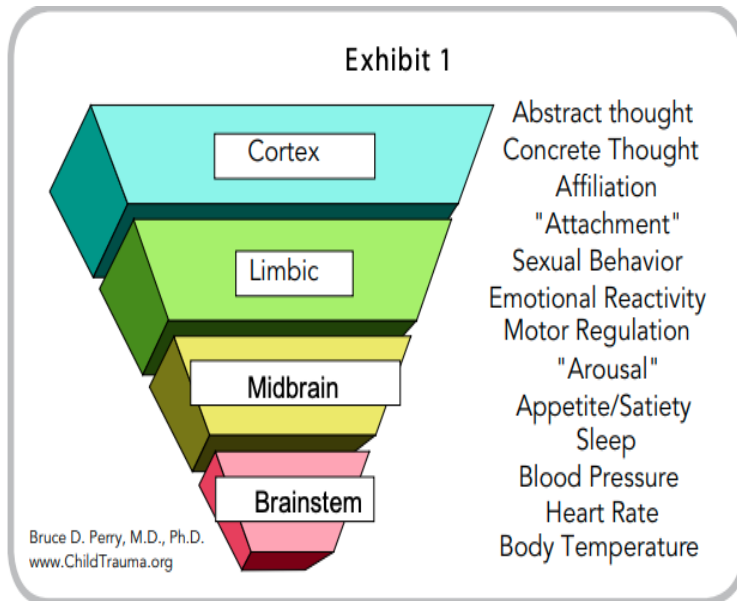
- **Neurobiologie en contact** (met zorgfiguren) beïnvloeden elkaar in groeiproces
 - Hersenontwikkeling de eerste levensjaren is afhankelijk van contact en beïnvloedt contact
 - Ook ouders worden neurobiologisch geprimed om contact te maken met hun baby en ervaren dat als belonend
- **'Modern attachment theory'** (neurobiologisch geïnformeerde update)
 - Basisaanleg rechterhersenhelft (emotionele en sociale informatie) is ingebed in psychobiologische interacties binnen gehechtheidsrelatie
 - Gevoelige periodes gehechtheidsontwikkeling



Left cradling

Hersenontwikkeling baby

Groeispurt



- 85-90% vd hersenontwikkeling < 5jaar
 - 'groeispurt van laatste ZS trim – 1^{ste} levensjaar'
- Zeer hoge hersenactiviteit (60% vd energie)
- Organisatie/maturatie is sequentieel (structuur, functie) en in patronen
- Use it or lose it + sensitieve (kritieke) fases

Accelerated growth of brain structure during critical periods of infancy is dependent on experience and influenced by "social forces."

Hersenontwikkeling baby: gericht op interactie

□ Hypothalamus

- Aanleg oiv maternale HPA, aanwezig bij de geboorte
- Geprimed en gericht voor interactie met primaire hechtingsfiguur
- Modulatie HPA as in de eerste 3 maanden


□ Hippocampus

- Maturatie eerste 3 maanden
- Spatueel en emotioneel geheugen
- Gerichtheid op gezicht zorgfiguren
- Stress rechtstreeks en onrechtstreeks schadelijk

□ Beloningssysteem

- Ontwikkeling 3- 8 maanden; ventraal = 'novelty seeking' - dorsaal = 'familiarity, comfort satiety'
- Sequentiele maturatie an 2 onderdelen om fases in gehechtheidsontwikkeling met primaire zorgfiguren te bestendigen.

□ Amygdala

- Aanleg intra-uterine beïnvloed door maternale stemming. Maturatie eerste 6-8 maanden
 - Vroege interacties bepalen hoe via amygdala gedifferentieerd kan worden tussen hechtingsfiguren en vreemden.
- 

Hersenontwikkeling baby: gericht op interactie

- Bv muziek/stem - <https://www.youtube.com/shorts/fwtB7qYePRQ>
- Multisensorieel gericht op contact
 - Auditief
 - Visueel
 - Tactiel
 - Vestibulair
 -
- Noden
- Multisensorieel aanbod, verschillende ports- of - entry
- serve-and-return interacties
 - binnen sensitief ouderschap
- omgeving die katalyseert of buffert
 - (multimodaal) rijk en veilig aanbod id eerste 2 jaar niet compenseerbaar/vervangbaar


Hersenontwikkeling baby: gericht op interactie

- Serve and return: https://www.youtube.com/watch?v=m_5u8-QSh6A

Neurobiologische focus op contact in pril ouderschap

- Hersensystemen ondersteunen het opvangen en beantwoorden van signalen van de baby en worden via contact verstevigd
 - Hormonaal, immunologisch, psychosociaal
- Vaders
- Hersenen worden meer gericht op contact en interactie met baby wordt als belonend ervaren
 - kwetsbaarheden

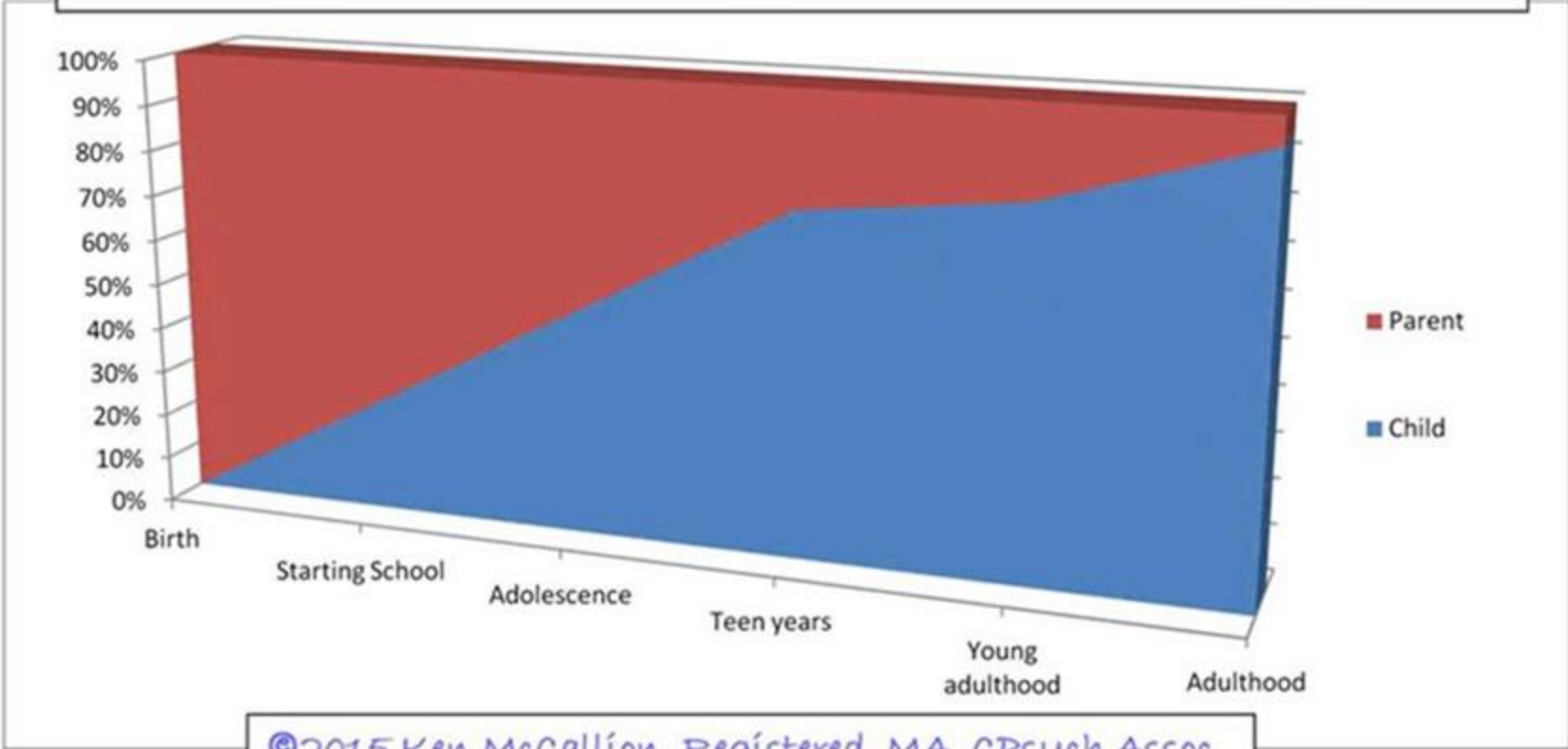
(Co)-regulatie en rol in de gehechtheidsontwikkeling

- (Co)-regulatie
 - Nonverbale signalen en huilen als **communicatiemiddel**
 - Belang van signalen te leren lezen en er snel en adequaat op in te spelen, in de dagelijkse interacties
 - **Ouder als spiegel** van emoties: gemarkeerd spiegelen
 - Van coregulatie naar zelfregulatie
 - Zet zich verder in latere kindertijd - volwassenheid: spanningsniveau reguleren door middel van gevoeligheid en afstemming op de interne toestand
 - Coregulatie legt de basis voor de zich ontwikkelende gehechtheidsrelatie
- 

- Still face
- <https://www.youtube.com/watch?v=YTTSXc6sARg>

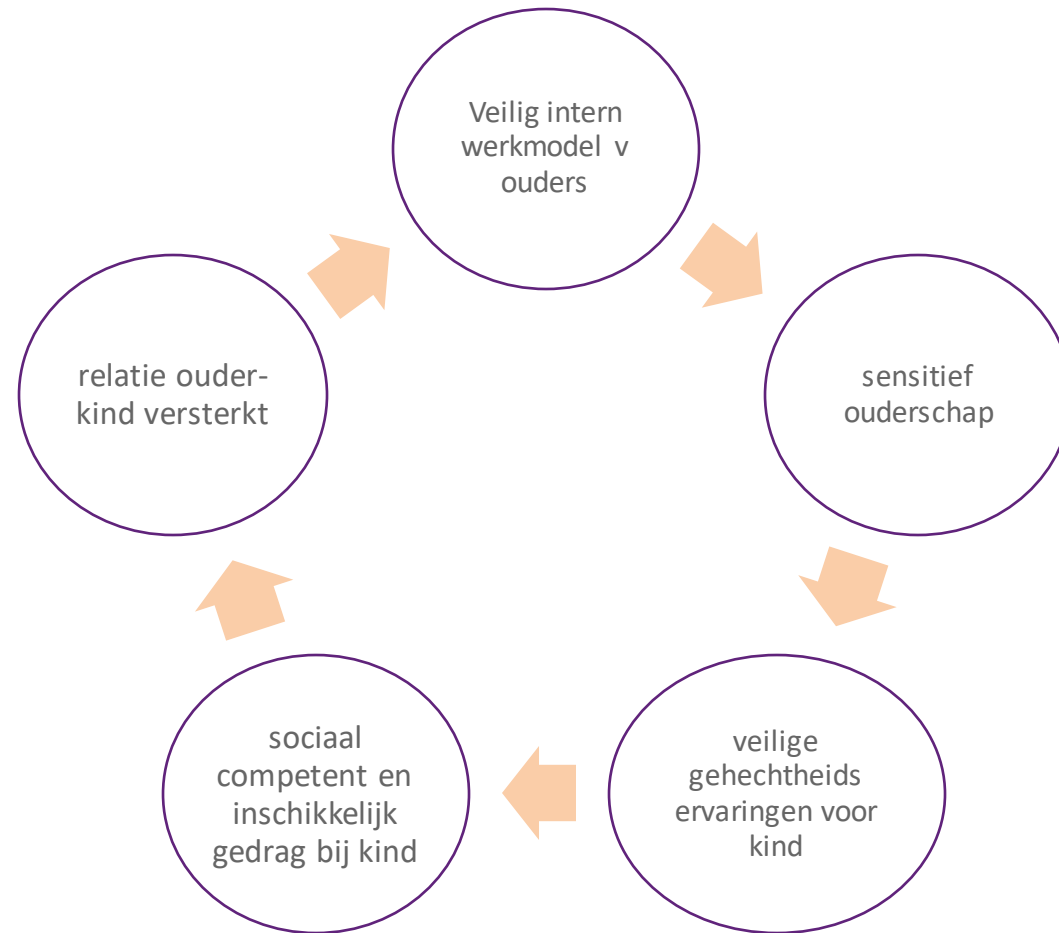
- Emotional Deprivation in Infancy: Study by Rene A. Spitz 1952
- <https://www.youtube.com/watch?v=8O5jynza2n4>

Co-Regulation through the Growing Years



©2015 Ken McCallion, Registered, MA, CPsych Assoc

Wederzijdse disregulatie



Netwerk

- Steun, inbedding en netwerk zijn in prille groei van kind en ouderschap essentieel
- It takes a village to raise a child



Casus peuter J?

- Ouder die moeilijke levensgebeurtenissen heeft meegemaakt er er alleen voor staat

“Contact” – IMH diagnostiek/therapie

IMH visie

Nood aan visie/ model dat met relationele inbedding rekening houdt, pijler kind, pijler ouder, pijler ouder-kindrelatie



- Capaciteit om emoties en gevoelens te ervaren, reguleren en uitdrukken
- Capaciteit om veilige en betrouwbare relaties uit te bouwen met anderen
- Capaciteit om de omgeving te ontdekken en tot leren te komen

Omschrijving / kernconcepten

- 9mnd tot 5j

Ontwikkelings- en relatiesensitief,
relatie als primaire focus

Aandacht voor individuele verschillen
(aanleg x omgeving)

Focus op primaire verzorgingsrelatie
en zorgomgeving

Krachtgerichte visie

Ports- of - entry

- *The young child's capacity to experience, regulate and express emotions, form close and secure relationships, and explore the environment and learn. All of these capacities will be best accomplished within the context of the caregiving environment that includes family, community and cultural expectations for young children. Developing these capacities is synonymous with healthy social and emotional development (Zero to Three, 2001)*

“contact” – IMH diagnostiek/therapie

- Eigenheid:
 - Snelheid van ontwikkeling
 - Verwevenheid van ontwikkelingsdomeinen
 - Relationale inbedding van ontwikkeling en welbevinden
- Verschillende ports- of- entry combineren om op de drie pijlers kind, ouder en ouder-kindrelatie te werken.
- Regulatie op verschillende manieren
- DC: 0-5

Een dag van baby X in dagopname

- Dagdagelijkse activiteiten in de groep of thuis: verbinding in kleine momenten, signalen lezen, uitvergroten, mentaliseren
 - Slaapmomenten
 - Spelmomenten
 - Buiten wandelen/spelen
 - Babymassage
 - Voedingsmomenten
 - Signalen lezen en structuur
- Team ondersteunt regulatie van ouders, zodat zij co-regulatie voor kind kunnen bieden
- Dagdagelijkse activiteiten worden afgewisseld met therapeutische sessies (ind/groep)
 - Muziektherapie
 - PMT/kine
 - Logopedie
 - Psychotherapie

Ouder-kind: relatie als basis

- Ouder en kind groeien samen, basis versterken
- In eerste fase zoeken hoe factoren op elkaar inspelen (kind – ouder-kind – ouder)
- Twee casussen:

Casus 1: ouder-kind relatie

- Moeder-kind relatie = hulpvraag
- Diagnostisch:
 - Sterke factoren bij kind, verbinding met vader
 - Factoren die ouder-kind relatie bemoeilijken
 - Trauma
 - Partnerrelatie
 - Wisselende zorgfiguren
- Therapeutisch:
 - Gesprekken met ouder(s)
 - Muziektherapie (fragment)

Fragment BM1

Fragment BM2



- Fragment BM 3

- Fragment BM4



- Reflectie met video:
- -Beelden van positieve interacties
- Op vraag van mama samen met papa gekeken:
 - -Nood aan verbinding: partner / M
 - -Samen lezen van signalen
 - -Papa trots om de evolutie te zien bij M in de sessie en de beschikbaarheid van mama voor hem
 - -Mama merkt door de beelden nog meer op dat niet alleen zichzelf fijne ervaringen soms opnieuw inbrengt in het spel maar dat M dit ook doet. Was bezorgd dat hij dit voor haar deed, merkt zijn spelplezier op.
- Zichtbaar hoe M appel op mama doet om iets te bekomen en hoe mama er rustig op in gaat.

Casus 2: voeding

- ▣ Zeer beperkte intake van voeding, zeer veel spanning/weigeren bij eetmomenten
- ▣ Diagnostisch:
 - ▣ Oorzaken?
 - Instandhoudende factoren?
 - Impact op ouder-kind relatie nu
 - Therapeutisch:
 - Eetstructuur, soorten voeding, exploreren
 - Angstreductie (bij kind en ouders)
 - Vertrouwen opbouwen
 - Breed therapeutisch aanbod rond ouder-kind relatie
 - Samenwerken met pediater/huisarts

Als ontwikkeling van het kind anders verloopt...

- Duidelijke kindfactor: beperking (motorisch, visueel,...), autismespectrumstoornis,...
- Wat betekent dit voor de ouder-kind relatie?
 - Hoe verbinding aangaan?
 - Hoe evenwicht tussen nabijheid en autonomie bewaken?
 - Rekening houdend met kalenderleeftijd vs emotionele leeftijd
- Voorbeeld: jonge kind met autismespectrumstoornis
 - Ports of entry, sensorisch profiel – sensorische interesses vaak een basis
 - Ouders en kind laten exploreren in groep en therapie: waarin liggen kansen tot contact, tot samen plezier maken?
 - Vanuit interesses groei in contact

- Fragment PE1
- Fragment PE2
- Fragment PE3
- Fragment PE4

- Fragment PE5

- Fragment PE6




- Fragment PL1

- Fragment PL2

Inspiratie vanuit IMH denken op teamniveau

Deel 3: “contact”- Teamniveau

IMH-visie en -therapie principes zijn ook belangrijk voor een IMH-(team)werking

- ▣ Mentaliseren
 - ▣ Relationele ontwikkeling
 - ▣ Identiteit en rollen
 - ▣ Verwevenheid van ontwikkelingsdomeinen en transdisciplinair samenwerken
- 

Mentaliseren en WOT!



- ▣ Vermogen tot (blijven) mentaliseren is onderdeel van de basisattitude van (hulpverlenende) professional
 - ▣ Komt vaak onder druk te staan.
 - ▣ Verband met effectiviteit van behandeling.

Relationele ontwikkeling



- ▣ Aandacht voor de relationele dynamiek tussen supervisor en hulpverlener, hulpverlener en ouder, ouder en kind
- ▣ Relatie als werkinstrument en focus

Bewustzijn van identiteit en rollen



- ▣ Meervoudige identificatie
- ▣ Net in complexe begeleidingen is bewustzijn van verschillende identiteiten en rollen op teamniveau van belang

Verwevenheid van ontwikkelingsdomeinen en transdisciplinair samenwerken

- ▣ verschillende ontwikkelingsdomeinen op jonge leeftijd nog meer verweven
- ▣ samenwerken op vlak van diagnostiek en therapie



A359722023

THM en discussie

Take Home Message

- Relaties en hersenontwikkeling interageren en vormen ons tot wie we zijn
- Prille ontwikkeling van kind en ouderschap biedt interventiekansen
- Verschillende ports- of – entry combineren en werken vanuit de ouder-kindrelatie biedt beste kansen op vlak van welbevinden en ontwikkeling



Referenties

- Chambers J. The Neurobiology of Attachment: From Infancy to Clinical Outcomes. *Psychodyn Psychiatry*. 2017 Winter;45(4):542-563. doi: 10.1521/pdps.2017.45.4.542. PMID: 29244628.
- Di Stefano, G., Piacentino, B., & Ruvolo, G. (2017). Mentalizing in organizations: A psychodynamic model for an understanding of well-being and suffering in the work contexts. *World Futures*, 73(4-5), 216-223.
- Downloads via www.zerotothree.org/dc05resources
- Foubert, K (2018). Transformation in improvisation. An exploratory study of interpersonal interactions in musical improvisations of patients with borderline personality disorder. 39-103
- Nöcker-Ribaupierre, M. (2003). Hören-Brücke ins Leben: Musiktherapie mit früh- und neugeborenen Kindern. Göttingen. Vandenhoeck & Ruprecht.
- Schore, A. N. (2013). Bowlby's "environment of evolutionary adaptedness": Recent studies on the interpersonal neurobiology of attachment and emotional development. In D. Narvaez, J. Panksepp, A. N. Schore, & T. R. Gleason (Eds.), *Evolution, early experience and human development: From research to practice and policy* (pp. 31–67). Oxford University Press.
- Siegel, D. (2020) *The Developing Mind, 3rd Edition. How Relationships and the Brain Interact to Shape Who We Are*, 9781462542758

- ▣ Stern, D. (1995). *The motherhood constellation. A unified view of parent-infant psychotherapy*. New York: Basic Books. Ch 4. The parent-infant interaction (pp 59-78).
- ▣ Van Puyvelde, M (2018). Wat het brein vergeet, onthoudt het lichaam. Het muzikaal lichaamsalfabet als ingangspoort naar wortels van belonging. Uit: Tijdschrift voor Kinderen jeugdpsychotherapie 1.
- ▣ Vliegen, N., Verhaest, Y. (2020). Vroege ontwikkeling alle kansen geven – Geestelijke gezondheidszorg voor baby's, jonge kinderen en ouders.
- ▣ Zeanah, Ch. H. ed. (2009). *Handbook of infant mental health*. New York; Guilford Press. Rexwinkel, M., Schmeets, M., Pannevis, C., & Derkx, B. (Red.) (2011). *Handboek Infant Mental Health. Inleiding in de ouder-kindbehandeling*. Van Gorcum
- ▣ Zeanah, Ch., & Doyle Zeanah, P. (2009). The scope of Infant Mental Health. In Ch. Zeanah (Ed.). *Handbook of Infant Mental Health*, 3rd Edition. New York/London: The Guilford
- ▣ Zero to Three. (2001). Definition of infant mental health. Washington, DC: Zero to Three Infant Mental Health Steering Committee.
- ▣ Toegankelijke bronnen voor meer info/opleiding zijn Waimh international, Rino- vlaanderen, Vakblad Vroeg.